

Reseberättelse Sverige

Opinion, Young Generation 2023

Almedalsveckan

Denna studieresa gick till Almedalsveckan på Gotland, juni 2023. Under resan deltog gruppen på ett antal olika seminarium om Sveriges och Europa energisystem, kärnkraftens roll och förutsättningar i energisystemet och kärnkraftens framtid.

Text skriven av Albin Ahlbom, Hanna von Euler-Chelpin och Lovisa Waldner.

Deltagare

Namn	Företag
Albin Ahlbom	Forsmarks kraftgrupp AB
Hanna von Euler-Chelpin	Vattenfall Nuclear Fuel AB
Lovisa Waldner	Ringhals AB
Joakim Holmström	Ringhals AB
Sarah Pettersson	Vattenfall AB

Syfte med resan

Som den första Opinionsgruppen inom YG på flertalet år hade vi varken tidigare reseberättelser eller tidigare deltagare att luta oss mot för reseinspiration. Till en början hade vi svårt att bestämma oss för hur vi skulle koppla till opinions-temat. Vår initiala tanke var att ta oss till norra Sverige för att där jämföra hur opinionen bland lokala aktörer ser ut inför olika kraftslag och industri. Tyvärr var (eller med facit i hand, kanske som tur var) intresset bland potentiella mottagare svalt. Vi fick byta plan. I detta var vår fadder Elias Moberg mycket hjälpsam och i egenskap av allmänt politiskt intresserad förslog han Almedalsveckan som besöksmål. Allt föll på plats, självklart bör vi ta oss till Almedalen, ett arrangemang där själva huvudsaken är att driva opinion. Vi valde att lägga vår tredagarsresa samtidigt som Arena energi arrangeras, en samtalsplats där energi stod i fokus. Syftet med resan var att ta pulsen på politikernas, samhällets och energibranschens inställning till kärnkraft.

Almedalsveckan

Resan dit

Hanna vaknar 04.30 i Uppsala. Dagen innan har hon hämtat ut en hyrbil som ska ta oss till Nynäshamn och färjeläget. Albin och Sarah bor båda två i Uppsala, och cirka 05.00 har bilen tagit sig ut på E4:an. Både Lovisa och Joakim har dagen innan kommit med tåget från Västkusten och befinner sig på ett hotell i Älvsjö. Trots vår generella ovana vid Stockholmstrafiken, så parerade sig Hanna mellan hetsiga trafikanter och landsvägssniglar för att ta oss både till Älvsjö och sedan hela vägen till Nynäshamn.

Efter de vanliga bestyren som medföljer när man ska ta på en bil på en färja (köbildning, bil delegerad plats av en man i grått skägg och trekvartsbyxor, få en minihjärtattack av klaustrofobin som uppstår när man ska ta sig ur bilen), väntade cirka 3,5 timmar på båten. Resan bestod av prat, planering inför de kommande dagarna, frukost inköpt till överpris och sömn i sittande position.

Frukost och samtal på båten (Bakre raden: Albin, Sarah. Främre raden: Joakim, Lovisa)

Dags för seminarier!

Väl på plats i Visby slänger vi oss direkt in i hetluften. Detta genom att besöka ett seminarium anordnat av Installatörsföretagen med titeln "*Hur ökar vi takten på energieffektivisering?*". Som namnet avslöjar var temat energieffektivisering, ett ämne som vi inom kärnkraften inte diskuterar allt för ofta. Den enda gång vi kan erinra oss var när värmen sänktes på kontoren i Forsmark. Seminariet gav oss en infallsvinkel som ingen av oss var särskilt vana vid – energieffektivisering från montörernas sida. Huvudpoängen vi tog med oss var vikten av ett nytt, större, grönt ROT-avdrag. Det vill säga ett lite högre ROT, tingat till energieffektiviseringsåtgärder. Föreslaget från Installatörsföretagen handlade om att staten skulle täcka 80 % av kostnaden för hantverkskostnaderna vid energieffektiviseringar. Detta hade dragit ner kostnaderna avsevärt för många åtgärder, exempelvis vid montage av nya fönster.

Under vår Visby-resa var vi på ett tiotal seminarier, där den absoluta merparten hade energi i fokus. Att ge alla dessa en detaljerad beskrivning hade varit både för tidskrävande för oss och för repetitivt för läsaren. Därför kommer här ett sammandrag av de seminarier som vi var på men inte nödvändigtvis stod ut.

Ämnen som lyftes av flertalet olika aktörer var:

Tillståndprocesser - Tillståndprocesser kopplat till utbyggnaden av ny energi måste förenklas. Detta lyftes både kopplat till kärnkraften och vindkraften. Två av lösningarna till detta som lyftes var ett försvagande av det kommunala vetot och snävare tidsfrist vid överklagande till instanser.

Kompetensförsörjning - En av energibranschens allra största utmaningar är kompetensförsörjning. Både praktiskt lagda installatörer, underhållspersonal m.m. och universitetsutbildade tjänstemän behövs för att kunna få till både energieffektivisering och utbyggnaden av elproduktion och elnät som förväntas komma. Det finns jobb, men det finns inte tillräckligt mycket kompetent personal. Att väldigt få kvinnor jobbar inom branschen lyftes som ett av de allra största problemen. Konkreta lösningar på kompetensförsörjningen lyftes inte, men något måste tvivelsutan göras.

Energimixen - Vikten av den svenska elmixen lyftes av de allra flesta föreläsare, vilket såklart måste betraktas som mycket positivt. Väldigt få aktörer lyfter enbart förnyelsebart utan pratade nästintill uteslutande om fossilfritt.

Några av de seminarier vi inte kommer gå in mer i detalj på var:

- *Elektrifiering utan elnät? Är energilagring och smarta elnät en del av lösningen?*
Arrangör: Afry
- *Nu blir elbilen en del av elsystemet – Vehicle to grid i verkligheten*
Arrangör: Volkswagen
- *Nya elprisområden områden, behövs det?*
Arrangör: Ellevio
- *Har vi de råmaterial som krävs för energiomställningen?*
Arrangör: RISE
- *Den smarta staden och framtidens energi*
Arrangör: Techarenan

Gruppen på seminarium (Från vänster till höger: Albin, Sarah, Joakim, Lovisa, Hanna)

Nedan presenteras tre seminarier som vi anser behöver diskuteras i mer detalj.

Energikris i både Sverige och Europa - Jakop Dalunde, MP

Jakop Dalunde, EU-parlamentariker för miljöpartiet, höll i vad som upplevdes som en föreläsning. Målet var att förklara elkrisen i Europa. Analysen från oss i opinion-gruppen är att det snarare skulle ses som en opinionsbildande insats från miljöpartiet. Dalunde säger att vi inte ska bygga ut elnätet i Sverige då det är dyrt, för att sedan förklara att vindkraften måste byggas ut kraftigt i hela Europa då "det alltid blåser någonstans", frågan om hur denna vindkraftsel skulle ta sig från södra Spanien till norra Sverige lämnas obesvarad. Något som heller inte lyftes är behovet av stora synkrona generatorer för att stabilisera elnätet. Dalunde ljuger inte, men väljer vid flertalet tillfällen att utelämna viktiga perspektiv ur sin "föreläsning".

Jakop Dalunde föreläser

Finnkampen - vem är bäst på energiomställning?

Energiomställningen är en utmaning för hela Europa och i detta forum fick Finland och Sverige göra upp om vem som är bäst på att ställa om. I tre grenar, vindkraft, kärnkraft och nätombyggnad, argumenterade båda länderna om varför just de är bäst. Med en inte helt opartisk publik tog Sverige hem segern med 2-1 där publiken röstade fram Finland som bäst på vindkraft men Sverige bäst på kärnkraft och nätombyggnad (Troligen vann Finland vindkraftsfrågan främst pga den karismatiska representanten för frågan). De flesta argument byggde på tillståndsprocesser och vem som är snabbast eller har kommit längst med planer på ny kärnkraft och utbyggnad av elnätet. Från Vattenfall deltog Torbjörn Wahlborg, chef för BA generation, som representant för den svenska kärnkraften, vi fick till ett fototillfälle i klosterruinen efter vinsten.

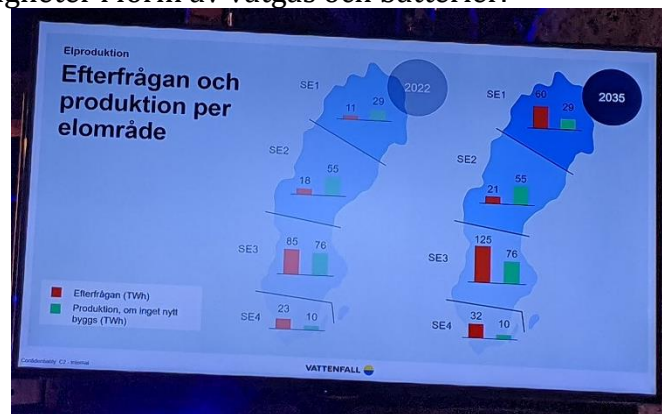
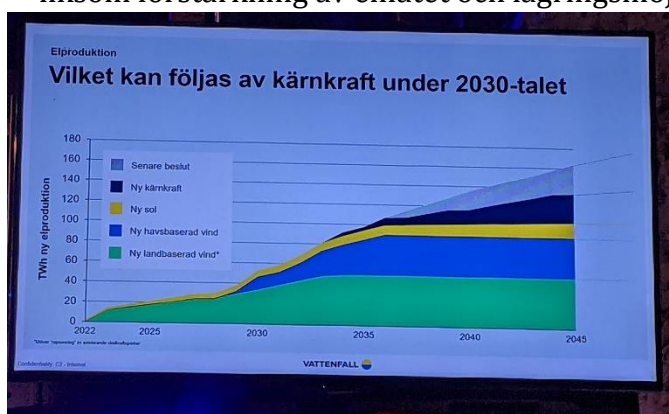

YG-gruppen med Torbjörn Wahlborg efter vinst i Finnkampen (Fr vänster: Albin, Lovisa, Hanna, Sarah, Torbjörn, Joakim).

Vägen till nyindustrialisering i Sverige – Vattenfall

Vattenfall anordnade ett seminarium som var höjdpunkten under Almedalen för oss. Anledningen till att detta blev vår höjdpunkt var att Vattenfall under detta seminarium la fram en konkret plan för hur vi ska kunna öka den svenska elproduktionen. Detta var en frisk fläkt. Samtliga talare vi lyssnade på under dessa dagar är överens om att vi måste öka vår elproduktion, men varifrån vi skulle få dessa terawattimmar var höljt i dunkel. Vattenfall presenterade under detta seminarium ett konkret scenario för hur det skulle kunna genomföras. Huvudutbyggnaden skulle ske med hjälp av ny vindkraft, men ny kärnkraft och även en stor mängd solkraft spelade en stor roll i utbyggnaden, liksom förstärkning av elnätet och lagringsmöjligheter i form av vätgas och batterier.

Spännande slides från Vattenfall om det framtida energisystemet

Lärdomar och insikter

Energisystemet i opinionen

- Alla är överens om att mer elproduktion kommer behövas i framtiden. Alla är inte överens om var elen ska komma ifrån, men de flesta är positiva till ny kärnkraft.
- De flesta är överens om att elnätet behöver förstärkas och byggas ut i Europa och Sverige, och att ledtiderna för detta behöver kortas.
- Energilagring var ett hett ämne, men vi upplevde att få hade konkreta förslag på lösningar.

Tips till Almedalsveckan

- Kom förberedd, tänk ut tidigt vilka seminarier som är intressanta och följ schemat. Valmöjligheterna är många.
- Ta med bekväma skor, er tid kommer innebära mycket promenader på kullensten.
- Ha alltid badkläder i bilen - för att undvika att tvingas bada i underkläder.
- Om boende bokas i god tid går det kanske att hitta något till ett rimligt pris i Visby. Vi fick nöja oss med ett halvtaskigt vandrarhem 8 km utanför staden.